

Aan de voorzitter van de
Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Den Haag
25 juni 2004

Ons kenmerk
DCE/04/30617

Onderwerp
Advies Raad voor Cultuur over nieuwe
Beleidsregel voor aanwijzing van beschermde
monumenten

Bijlage(n)
Advies Raad voor Cultuur van 15 juni 2004
(DCE/04/29352)

Hierbij zend ik u ter informatie het advies van de Raad voor Cultuur dat ik ontvang naar aanleiding van mijn adviesaanvraag over de ontwerp Beleidsregel aanwijzing beschermde monumenten. Graag wil ik u informeren over de wijze waarop ik dit advies betrek bij de verdere uitwerking van mijn erfgoedselectiebeleid.

In mijn beleidsbrief *Meer dan de som* heb ik erfgoedselectiebeleid geagendeerd. Tijdens het algemeen overleg met de Tweede Kamer over het 'Uitvoeringsprogramma Meer dan de som' op 8 juni jongstleden is dit aan de orde geweest (Kamerstuk 2934, nr.3). Mijn voornemen om een tijdelijke beleidsregel op te stellen voor de aanwijzing van beschermde monumenten is onderdeel van de door mij voorgestelde herijking en actualisering van het erfgoedselectiebeleid. Het gaat om een aanscherping van een bestaande beleidsregel. Deze aanscherping zorgt ervoor dat het rijk tot en met 31 december 2005 extra terughoudend omgaat met nieuwe verzoeken tot aanwijzing van archeologische en gebouwde monumenten. Ook zal het rijk in die periode zelf geen nieuwe initiatieven nemen om objecten voor bescherming voor te dragen.

De Raad komt net als ik tot de conclusie dat het erfgoedselectiebeleid aan herijking en actualisering toe is. De Raad adviseert echter negatief over de invoering van de beleidsregel, omdat hij met name bezorgd is dat hierdoor topmonumenten de komende tijd verloren kunnen gaan als bescherming niet mogelijk is.

Het advies van de Raad vind ik waardevol. Ik heb begrip voor de argumenten van de Raad en zal het advies in de definitieve beleidsregel verwerken. Ik wil echter de kern van de beleidsregel in stand houden. De raad en ik streven immers hetzelfde doel na en ik zie de beleidsregel als een middel dat bijdraagt aan de ontwikkeling van selectiebeleid, zonder dat tegelijkertijd waardevol cultureel erfgoed verdwijnt. Een belangrijke overweging daarbij is dat ik in de aanloop naar mijn nieuwe selectiebeleid geen aanvragen wil beoordelen op basis van de huidige selectiecriteria, terwijl deze criteria binnen afzienbare tijd zullen worden herzien.

In de toelichting op de beleidsregel zal ik tegemoet komen aan een aantal specifieke bezwaren die de Raad uit in zijn advies. Om te beginnen vind ik de veronderstelling dat zich gevallen kunnen aandienen van bedreigde topmonumenten van vóór 1940 begrijpelijk. Het karakter van een beleidsregel impliceert echter de mogelijkheid om in bijzondere gevallen een uitzondering te maken als het werkelijk een bedreigd topmonument betreft. Voor de periode vóór 1940 is dit niet uitgesloten, maar de kans dat dit zich voordoet acht ik zeer gering. Die periode is immers onderwerp geweest van omvangrijke onderzoeken, inventarisatie, selectie en registratie, zoals het Monumenten Selectieproject (MSP 1850-1940). De Rijksdienst voor de Monumentenzorg schat dat gedurende anderhalf jaar hooguit zeven beschermingsverzoeken uit de periode van vóór 1940 kunnen worden ingediend waarbij daadwerkelijk sprake is van bedreiging van het voortbestaan van een topmonument. Gezien dit geringe aantal en gezien de omvang van reeds ca. 51.000 beschermde rijksmonumenten, wil ik daarvoor op voorhand in de beleidsregel geen expliciete uitzondering maken. Voor de jongere bouwkunst uit de wederopbouwperiode doe ik dat wel. De kans dat het een topmonument betreft dat geen bescherming geniet is immers groter, aangezien het monumentenbestand uit die periode nog niet voor bescherming is geselecteerd.

Aangezien de Raad een rol heeft in de wettelijke procedure voor behandeling van aanwijzingsverzoeken, zal ik de Raad ook de komende tijd blijven informeren over alle aanvragen die ik ontvang. Hij kan dan zelf beoordelen of het een topmonument betreft dat in zijn voortbestaan bedreigd wordt. Daarnaast kunnen aanvragen die op grond van de beleidsregel worden afgewezen vanaf 2006 alsnog binnen de nieuwe kaders worden getoetst.

Naar aanleiding van het advies van de Raad zal ik in de toelichting bij de beleidsregel ook ingaan op mijn plan van aanpak om de komende anderhalf jaar te komen tot nieuwe uitgangspunten voor monumentenselectiebeleid. De rijksdiensten voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) en de Monumentenzorg (RDMZ) zullen dit jaar beginnen met de herijking van selectiekaders voor bescherming van monumenten. Daarbij is onder meer overleg met de VNG, IPO, belanghebbenden en de Raad voor Cultuur van belang. Met deze kaders verwacht ik in de loop van 2005 de uitgangspunten voor nieuw selectiebeleid van de rijksoverheid te kunnen vaststellen.

De zorg van de Raad dat de beleidsregel permanente status krijgt wil ik graag wegnemen. De beleidsregel zelf geldt slechts tot 1 januari 2006 en om de maatregel te kunnen verlengen is een nieuwe beleidsregel nodig. Ook dit zal ik in de toelichting verhelderen.

De Raad stelt dat beschikbare capaciteit en inzet bij het rijk om achterstanden in de behandeling van aanwijzingsverzoeken in te halen geen goede argumenten zijn voor de instelling van de beleidsregel. Dit standpunt deel ik niet. Vanuit mijn bestuurlijke verantwoordelijkheid hecht ik waarde aan de vermindering van de administratieve lastendruk die dit op termijn in de monumentenzorg kan bieden. Bovendien is positief dat hiermee ruimte wordt gecreëerd om nieuwe selectiekaders voor nieuw erfgoedselectiebeleid te ontwikkelen.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)